Het oudste graf van Hengstdijk: Nicolaas Brouwers (1751-1805)

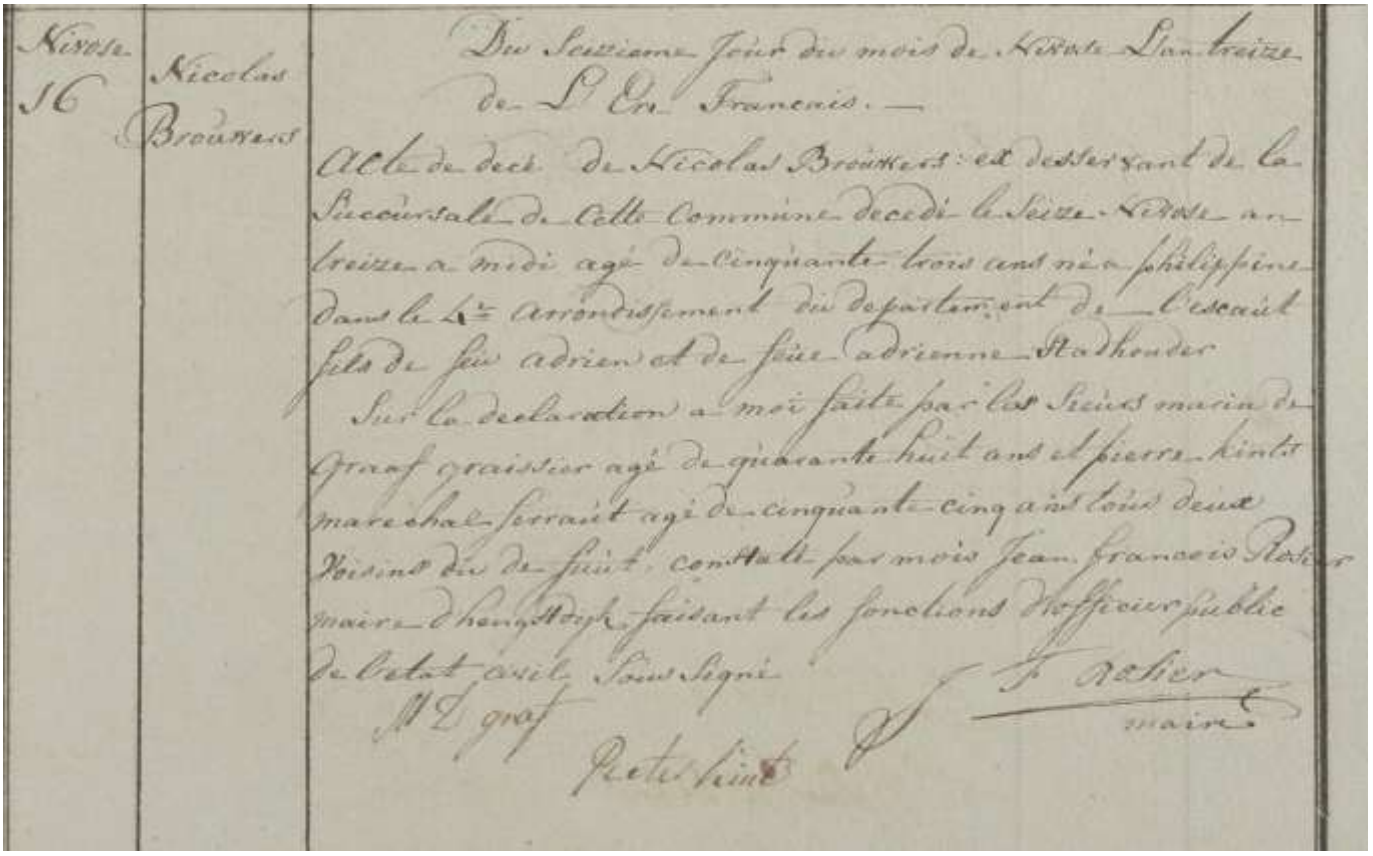
Deel 2.

Laten we even teruggaan naar de tijd van Nicolaas Brouwers. Sinds 1645 had Frederik Hendrik Hulst ingenomen, waarbij de uitoefening van het Katholieke geloof werd verboden. De kerken en hun bezittingen werden aan de protestanten gegeven. De predikanten kregen echter weinig voor elkaar: mensen gingen gewoonweg niet naar hun kerk, mede doordat op de achtergrond enkele Paters in het geheim in schuren en op zolders missen hielden en sacramenten toedienden. De kerk van Hengstdijk kwam lange tijd leeg te staan.

Bij de Franse revolutie in 1789 werd koning Lodewijk XVI afgezet en werd Frankrijk een republiek. In de jaren hierna werden de Zuidelijke Nederlanden (het latere België en Zeeuws-Vlaanderen) door de Fransen bezet. In 1795 werd het vredesbedrag tussen Frankrijk en de Republiek der Nederlanden gesloten, waarbij ons gebied aan de Fransen werd afgestaan: met het Franse bestuur verdween de overheersing van de Protestantse kerk, en werd de kerk van Hengstdijk teruggegeven. Zoals uit het grafschrift valt op te maken, wordt dan in 1796 Nicolaas Brouwers de eerste Pastoor na ruim 150 jaar reformatie. Hoewel het later op zijn grafsteen weer anders werd geschreven, is een begrafenis op 30 maart 1797 het eerste moment dat is teruggevonden waarbij Hengstdijk in haar huidige spellingsvorm werd opgeschreven, door Nicolaas Brouwers.

Als onderdeel van de vervolgingswetten van de Franse Republiek, moesten alle geestelijken de “eed van haat aan het koningschap” afleggen. Op het weigeren van de eed stond de straf van deportatie naar Cayenne (een eiland voor de kust van Frans-Guyana), 10 jaar gevangenis of verbanning en sluiting van de kerk. Echter, onder invloed van de aartsbisschop van Mechelen weigerden bijna alle priesters de eed af te leggen omdat een “eed van haat” in strijd is met het Katholieke gedachtengoed. Kerken van onbeëdigde priesters werden verzegeld. Nicolaas Brouwers heeft de eed toch afgelegd. Hij werd door zijn collega’s met de nek aangekeken, maar hij verduidelijkte zijn standpunt in een uitvoerige brief aan de bisschop van Gent. Hij vond dat de bediening van de sacramenten voorop moest staan. Hij bleef pastoor en de kerk bleef open, al heeft hij later deze actie openlijk moeten afkeuren en zijn eed herroepen. Doordat zijn collega’s de eed wel weigerden en verbannen werden, was hij de enige overgebleven priester in de regio en werden in Hengstdijk in een korte tijd een recordaantal dopen verricht: ca 310 dopen in de jaren 1798 tot 1802 (normaal 30-35 per jaar).

Een overeenkomst van Napoleon met Paus Pius VIII in 1801 maakt een einde aan de kerkvervolging. Geestelijken werden weer uit gevangenissen vrijgelaten. De pastoor van Hengstdijk bleef.
Nicolaas Brouwers overleed 6 januari 1805. Op 10 januari werd zijn uitvaartdienst gedaan door de deken van Hulst, N. Goethals, pastoor te Stekene.

Nivose
16
Nicolas Brouwers
Du Septiame Jour du mois de Nivose Lan treize
de L'Ere Francois. —
Acte de decs de Nicolas Brouwers: est decedé de la
Succursale de cette Commune decedé le Seize Nivose an
treize a midi agé de cinquante trois ans né a philippine
dans le 4e Arrondissement du departement de l'escaut
fils de feu adrien et de feue adrienne Rathonder
Sur la declaration a moi faite par les Sieurs marin de
graef graissier agé de quarante huit ans et pierre kinte
marechal serrault agé de cinquante cinq ans tous deux
Voisins du decedé, connus de moi Jean francois Rotier
maire d'hengstdyk faisant les fonctions d'officier public
de letat civil Sous Signé
M L graf
Pieter Kinte
J Rotier
maire.

Afschrift overlijdensakte